

Uzasadnienie do uchwały w sprawie metod ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi i stawek tej opłaty

1. Wyjaśnienie celu podjęcia uchwały wraz z ekonomicznym uzasadnieniem.

Proponowana uchwała ma na celu urealnienie rzeczywistych kosztów zagospodarowania odpadami komunalnymi, których wysokość spowodowana jest wzrostem cen energii elektrycznej, paliw, znaczącym wzrostem wynagrodzeń, cen usług jak również postępującą niezwykle wysoką inflacją. Znacząco podwyższona została również stawka opłaty za korzystanie ze środowiska – za umieszczenie odpadów na składowisku (tzw. opłata marszałkowska), której wysokość jest ustalana w drodze rozporządzenia Rady Ministrów i waloryzowana w drodze obwieszczenia Ministra Środowiska. Wspomniana stawka wynosiła w roku 2018: 140 zł/Mg (*Mg-megagram; 1Mg=1 tona*), w roku 2019: 170zł/Mg, w roku 2020: 270zł/Mg, w roku: 2021: 301,84zł/Mg, w roku 2022: 312,10zł/Mg. Stawka opłaty za korzystanie środowiska na rok 2023 ustalona została w wysokości 328,02zł/Mg. Nie bez znaczenia jest również istotny wzrost cen za tonę za gospodarowanie zmieszanych odpadów komunalnych w regionalnych instalacjach przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK), do których to instalacji firmy zobowiązane są ustawowo dostarczyć zebrane odpowiednio odpady. Wzrost cen w RIPOK-ach obrazuje tabela nr 1, zawierająca informacje o cenach w RIPOK-u w miejscowości Gać na terenie Dolnego Śląska.

Tabela nr 1 – wyrażone w PLN ceny w RIPOK-u/ za 1 Mg (1Mg=1 tona)

Instalacja	Frakcja	2019	2020	2021	styczeń 2022	kwiecień 2022	Lipiec 2022	Październik 2022	Styczeń 2023
Gać	Papier	23,76	43,20	194,40	205,20	540,00	556,20	567,00	601,56
	Tworzywa	47,52	54,00	162,00	162,00	594,00	610,20	621,00	658,80
	Szkło	23,76	54,00	162,00	172,80	421,20	432,00	621,00	658,80
	Bio	102,60	151,20	194,40	205,20	205,20	210,60	214,92	227,88
	Zmieszane	433,08	519,48	562,68	562,68	594,00	604,80	615,60	653,40

Zgodnie z art. 6k ust. 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach Rada gminy określając stawki opłaty zagospodarowanie odpadami komunalnymi bierze pod uwagę liczbę mieszkańców zamieszkujących daną gminę, ilości wytwarzanych na terenie gminy odpadów komunalnych oraz kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.

Na terenie Gminy Wrocław odnotowuje się zwiększenie ilości wytwarzanych odpadów komunalnych. Poniżej przedstawione tabele (2 i 3) obrazują rosnącą tendencję w sferze wytwarzania odpadów we Wrocławiu oraz rosnących cen za ich odbiór, transport i zagospodarowanie.

Tabela 2 przedstawia ilość odbiorów w poszczególnych okresach z podziałem na frakcje, wartości wyrażone są w Mg (Mg- megagram; 1MG=1 tona)

ilości odpadów		odebrane zgodnie z fakturami				przewidywana ilość odpadów		
lp.	frakcja	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025
1	zmieszane	204 148	193 165	196 963	206 567	204 265	207 563	210 153
2	tworzywa	25 696	24 127	24 618	25 724	25 648	25 993	26 384
3	papier	23 649	24 691	26 065	28 332	27 630	27 858	28 029
4	szkło	15 513	17 182	19 730	21 425	21 210	21 741	22 287
5	bioodpady	23 208	26 719	37 814	38 034	39 572	40 865	42 204
6	wielkogabaryty	14 448	16 369	16 007	13 973	6 145	5 258	5 258
Suma		306 663	302 253	321 195	334 055	324 469	329 278	334 315

Wskazuje się że w latach 2021 – 2022 nastąpił jednorazowy, duży wzrost w sferze wytwarzania odpadów na terenie Wrocławia spowodowany zwiększoną liczbą osób przebywających we Wrocławiu, w tym także konfliktem zbrojnym na Ukrainie i napływem uchodźców z tamtejszych terenów.

Zgodnie z art. 6r ust. 2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach wpływy z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi winny pokrywać koszty funkcjonowania systemu, na które składają się koszty:

- 1) odbierania, transportu, zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych;
- 2) tworzenia i utrzymania punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych;
- 3) obsługi administracyjnej tego systemu;
- 4) edukacji ekologicznej w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi.

Ustawodawca dopuszcza także w art. 6r ust. 2a-2c ustawy możliwość wliczenia w koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi kosztów: wyposażenia nieruchomości w pojemniki lub worki do zbierania odpadów komunalnych, utrzymywania pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym, utworzenia i utrzymania punktów napraw i ponownego użycia produktów lub części produktów niebędących odpadami, usunięcia odpadów komunalnych z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania i magazynowania w rozumieniu ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, wyposażenia terenów przeznaczonych do użytku publicznego w pojemniki lub worki, przeznaczone do zbierania odpadów komunalnych, ich opróżnianie oraz utrzymywania tych pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym a także organizacji i utrzymania w odpowiednim stanie sanitarnym i porządkowym miejsc gromadzenia odpadów.

Aktualnie nie jest możliwe precyzyjne określenie kosztów gminnego systemu gospodarowania odpadami. Na ostateczną ich wysokość będzie miał wpływ wynik przetargów na odbiór, transport i zagospodarowanie odpadów komunalnych, pochodzących z Gminy Wrocław, prowadzonych przez Ekosystem Sp. z o.o.

Z danych dotyczących unieważnionych w lipcu br. postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, wynika, że oferenci zaproponowali o ponad 100% wyższe ceny w stosunku do tych obowiązujących w latach 2020–2022. Biorąc pod uwagę najtańsze złożone oferty, roczny koszt odbioru, transportu i zagospodarowania odpadów komunalnych wyniósłby 431 375 715,43 zł, nie licząc pozostałych kosztów gminnego systemu. Przetarg został unieważniony, kolejne postępowania są w toku, a przewidywany termin otwarcia ofert to 27 grudnia 2022 r.

Brak rozstrzygnięcia przetargów skutkuje także tym, że odbiór odpadów w pierwszym kwartale 2023 r. będzie realizowany w trybie umów z wolnej ręki. Koszt realizacji odbioru odpadów w pierwszym kwartale 2023 r. będzie wyższy o ponad 100% od kosztów dotychczasowych.

Tabela 3. Zestawienie cen (sektor 3) obowiązujących w latach 2020-2022 z danymi dotyczącymi umów z wolnej ręki, zestawienie cen odnosi się do ceny za 1Mg (1 tonę)

frakcja	2020-2022	Wolna ręka
zmieszane	615 zł	1 480 zł
tworzywa	539 zł	1 728 zł
papier	376 zł	1 404 zł
szkło	378 zł	1 350 zł
bioodpady	578 zł	1 458 zł
wielkogabaryty	578 zł	1 663 zł

Powyższe dane wskazują na niebagatelny wzrost kosztów odbioru, transportu i zagospodarowania odpadów komunalnych.

Dotychczasowe koszty gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w latach 2020-2022 kształtowały się następująco:

2020	204 327 127,00 zł
2021	217 905 841,00 zł
2022	221 946 443,00 zł (planowane wydatki)

Przewidywane przez Ekosystem Sp. z o.o. roczne koszty gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w latach 2023-2025, biorąc pod uwagę presję cenową wykonawców, kształtować się będą na poziomie wyższym niż w latach ubiegłych.

Najistotniejszą pozycją kosztową jest koszt umów na odbiór, zbieranie, transport i zagospodarowanie odpadów komunalnych (przetargowych i z wolnej ręki) i te w roku 2023 zostały oszacowane przez Spółkę Ekosystem na kwotę 380.000.000,00 zł, a w latach następnych uwzględniona zostanie waloryzacja.

Wskazana prognoza opiera się na danych w zakresie kosztów, wynikających z unieważnionego przetargu na odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych, umów z wolnej ręki, jak również zmienionych warunków postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w stosunku do postępowań z lipca 2022 r.

Odnosząc się do struktury ludnościowej Wrocławia, zauważyć można tendencję wzrostową zaludnienia. Opierając się na informacji ogłoszonej przez Główny Urząd Statystyczny „Informacja o wynikach Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 na poziomie województw, powiatów i gmin” liczba mieszkańców Wrocławia wynosi 672 929 osób. Z przedstawionych danych wynika, że Wrocław w ubiegłym roku stał się trzecim największym miastem w Polsce.

2. Zmiany w zakresie metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi i stawek tej opłaty.

W związku z przewidywanym wzrostem kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami na terenie miasta Wrocławia w latach 2023-2025 konieczna jest zarówno zmiana metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami jak i zmiana stawek tej opłaty. Obowiązująca metoda tzw. „mieszana” pozwalała dotychczas na pokrycie kosztów systemu gospodarowania odpadami. Jednakże wobec istotnego wzrostu szacowanych kosztów, jak również wysokości stawek maksymalnych opłaty przestaje być efektywną z uwagi na ograniczony potencjał w uszczelnianiu systemu. Dotychczasowa metoda rodzi obiektywne trudności w uszczelnianiu albowiem tam gdzie stawka naliczana jest od m² powierzchni (dla nieruchomości, w których na jednego mieszkańca przypada 27 lub mniej powierzchni użytkowej) opłata ma charakter stały niezależnie od liczby osób zamieszkujących daną nieruchomość. I tak dla nieruchomości o powierzchni 50m² wysokość opłaty będzie taka sama zarówno dla dwóch jak i czterech osób zamieszkujących nieruchomość, stanowi bowiem iloczyn obowiązującej stawki i powierzchni lokalu. Zmiana metody i ustalenie opłaty w oparciu o liczbę zamieszkałych osób spowoduje, że jej wysokość będzie rosła proporcjonalnie do wzrostu liczby osób wytwarzających odpady komunalne zarówno w odniesieniu do danej nieruchomości, jak i w odniesieniu do zwiększającej się liczby mieszkańców Wrocławia.

Zmieniona metoda, pozwoli powiązać wysokość opłaty zarówno z liczbą osób wytwarzających odpady, jak i wysokością kosztów, które są zależne od liczby mieszkańców. Metoda ta umożliwi uszczelnianie systemu, albowiem przepisy ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (art. 6o ust. 1a) przewidują możliwość weryfikacji złożonych deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi poprzez wykorzystanie informacji i danych znajdujących się w posiadaniu wójta, burmistrza, prezydenta miasta oraz posiadaniu gminnych jednostek organizacyjnych, w tym przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych.

Mając na uwadze duży potencjał w uszczelnianiu systemu, biorąc pod uwagę wzrost kosztów funkcjonowania systemu zagospodarowania odpadami oraz zwiększenie liczby mieszkańców Wrocławia, metoda ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oparta zostanie o kryterium liczby mieszkańców zamieszkujących nieruchomość. Opłata stanowić będzie iloczyn liczby mieszkańców zamieszkujących daną nieruchomość oraz stawki opłaty.

Metoda oparta o kryterium liczby osób jest metodą najbardziej sprawiedliwą, albowiem ilość powstających w danym gospodarstwie odpadów jest zależna od liczby osób je wytwarzających.

Stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi są zgodne z przepisami ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (art. 6k ust. 2a pkt 1,3 i 5) i nie przekraczają wysokości maksymalnych stawek opłaty ustalanych w oparciu o ww. przepisy.

Zgodnie z obwieszczeniem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 30 marca 2022 r. w sprawie przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na jedną osobę ogółem w 2021 r. przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na jedną osobę ogółem w 2021 r. wyniósł 2061,93 zł.

Biorąc pod uwagę wskazane powyżej ustawowe kryteria mające wpływ na określenie wysokości stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, stawki wyniosą:

- a) **41,24 zł** od osoby miesięcznie, w przypadku gdy odpady zbierane są w sposób selektywny,
- a) **82,48 zł** od osoby miesięcznie, w przypadku gdy odpady nie są zbierane w sposób selektywny.

Uchwała przewiduje także wsparcie dla rodzin wielodzietnych, poprzez zwolnienie w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi właścicieli nieruchomości, w częściach na których zamieszkują rodziny wielodzietne, o których mowa w ustawie z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2021 r. poz. 1744 i Dz. U. z 2022 r. poz. 2140), jeśli odpady zbierane są w sposób selektywny. Zwolnienie dla rodzin wielodzietnych ustalone zostanie procentowo od całości opłaty wyliczonej dla rodzin wielodzietnych na zasadach określonych w uchwale.

Dla nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne, w przypadku gdy odpady są zbierane i odbierane w sposób selektywny stawki wyniosą:

- 1) worek o pojemności 80 litrów – 13,33 zł;
- 2) worek o pojemności 120 litrów – 20,00 zł;
- 3) pojemnik o pojemności 0,06 m³ – 10,00 zł;
- 4) pojemnik o pojemności 0,08 m³ – 13,33 zł;
- 5) pojemnik o pojemności 0,12 m³ – 20,00 zł;
- 6) pojemnik o pojemności 0,24 m³ – 40,00 zł;
- 7) pojemnik o pojemności 0,36 m³ – 60,00 zł;
- 8) pojemnik o pojemności 0,66 m³ – 109,99 zł;
- 9) pojemnik o pojemności 1,10 m³ – 183,32 zł;
- 10) pojemnik o pojemności 7,00 m³ – 1166,59 zł;
- 11) pojemnik o pojemności 10,00 m³ – 1666,56 zł;
- 12) pojemnik o pojemności 16,00 m³ – 2666,50 zł.

Z kolei, gdy odpady nie są zbierane w sposób selektywny stawki opłaty wyniosą:

- 1) worek o pojemności 80 litrów – 26,66 zł;
- 2) worek o pojemności 120 litrów – 40,00 zł;
- 3) pojemnik o pojemności 0,06 m³ – 20,00 zł;
- 4) pojemnik o pojemności 0,08 m³ – 26,66 zł;

- 5) pojemnik o pojemności 0,12 m³ – 40,00 zł;
- 6) pojemnik o pojemności 0,24 m³ – 80,00 zł;
- 7) pojemnik o pojemności 0,36 m³ – 120,00 zł;
- 8) pojemnik o pojemności 0,66 m³ – 219,98 zł;
- 9) pojemnik o pojemności 1,10 m³ – 366,64 zł;
- 10) pojemnik o pojemności 7,00 m³ – 2333,18 zł;
- 11) pojemnik o pojemności 10,00 m³ – 3333,12 zł;
- 12) pojemnik o pojemności 16,00 m³ – 5333,00 zł.

Prognozuje się, iż oszacowany na lata 2023-2025 dochód, pokryje przewidywane w tym okresie koszty systemu gospodarowania odpadami, w tym także **koszty umów na odbiór, zbieranie, transport i zagospodarowanie odpadów komunalnych (przetargowych i z wolnej ręki) w roku 2023, które zostały oszacowane przez Spółkę Ekosystem na kwotę 380.000.000,00 zł**, pozostałe koszty (administrowania systemem, PSZOKów, edukacji ekologicznej) szacowane są na kwotę 25.000.000,00 zł. (łącznie koszty systemu w 2023 r. prognozowane są na kwotę 405.000.000,00 zł).

Szacowany dochód w związku ze zmianą stawek, po uwzględnieniu zwolnienia dla rodzin wielodzietnych, będzie się kształtował na następującym poziomie: 2023 r. - 405 000 000,00 zł (nowe stawki obowiązywać będą przez okres 11 miesięcy 2023 r.); 2024 r. – 445 000 000,00 zł; i ponad 460.000.000,00 zł w 2025 r.

Wobec znacznego wzrostu kosztów zmiana metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz stawek tej opłaty na terenie Gminy Wrocław jest w pełni uzasadniona.

Dochód pochodzący z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi w całości przeznaczony będzie na pokrycie kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi zgodnie z treścią art. 6r ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Projekt uchwały nie zawiera danych prawnie chronionych.

Projekt uchwały nie wymaga konsultowania, zawiadamiania, zatwierdzania, opiniowania ani uzgadniania z innymi organami lub podmiotami.